

12 יוני 2022
י"ג סיון תשפ"ב

הכרעת הדין בעניינו של – ת.ז.

רקע:

1. בתאריך 27.6.2021 הוגשה קובלנה נגד הסטודנט , ת.ז. (להלן: "הסטודנט"), בה יוחסו לו המעשים הבאים:
2. הסטודנט ניגש לבחינה מקוונת בתאריך 22.2.2021, סמסטר חורף תשפ"א, מועד א' בקורס משוואות דיפרנציאליות חלקיות מ' 104228. נהלי הבחינה אסרו על שימוש בחומר עזר פרט לדף נוסחאות. במהלך הבחינה הנאשם נכנס לתכני הקורס באתר הקורס במודל.
3. התביעה האשימה את הסטודנט, עפ"י תקנון המשמעת, בסעיפי האישום כלהלן:
 - א. 4.1.1 "עשה, בהונאה או בדרך בלתי כשרה אחרת, מעשה על מנת לשפר ציון בבחינה, בוחן, עבודה, פרויקט, השתלמות מעשית או כל מטלה לימודית אחרת, או על מנת להשיג יתרון אקדמי, עבורו או עבור סטודנט אחר".
 - ב. 4.1.2 "החזיק ברשותו, חומר לימודי או ציוד אסור בעת בחינה או בוחן, בין אם השתמש בו במהלך הבחינה או הבוחן ובין אם לא".
4. בתאריך 7.4.2022 התקיים הדיון המשמעתי בנוכחות הצדדים. הסטודנט לווה ע"י נציג אס"ט, מר איתי זיידל.
5. מטעם התביעה העיד פרופ' איתי שפריר, סגן דיקן להוראה בפקולטה למתמטיקה, אשר הגיש את התלונה. מטעם ההגנה העיד הסטודנט וכן אחותו, גב' . לבקשת בית הדין, גם ד"ר אולגה צ'ונטונוב עלתה להעיד מטעם התביעה.
6. בתום הדיון בית הדין ביקש מהצדדים להגיש סיכומים בכתב. התביעה הגישה את סיכומיה בתאריך 1.5.2022 וההגנה הגישה את סיכומיה בתאריך 4.5.2022.

תמצית טיעוני הצדדים:

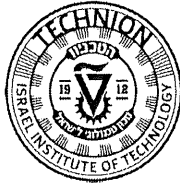
- א. התביעה:
7. התביעה הציגה דוח פעילות במודל, המראה כי במהלך הבחינה, בשעה 10:10, הסטודנט נכנס למטלה "הגשת תרגיל בית 3" (להלן: "המטלה"). התובעת הציגה גם דו"ח מאת ד"ר אולגה צ'ונטונוב, ראש מדור טכנולוגיות למידה בטכניון, בו מוסבר כי על מנת שפעילות תופיע בדוח הפעילות, נדרשת פעולה אקטיבית של הסטודנט.
8. בנוסף, ד"ר צ'ונטונוב העידה: "מה שניתן לדעת בוודאות שהיתה כניסה לתוך מטלה. היתה בהכרח צפייה במשוב שניתן לסטודנט על בסיס ההגשה. ... לא ניתן לדעת בוודאות אם הורד קובץ למחשב".
9. יובהר כבר עתה, כי הסטודנט הודה גם הוא שנעשתה כניסה אקטיבית למטלה האמורה במהלך הבחינה, אלא שהסטודנט טען שמי שנכנסה למטלה היא אחותו, כפי שיפורט בהמשך.

10. פרופ' שפירר העיד, כי הכניסה למטלה היתה רלוונטית ביותר לפתרון הבחינה, שכן שאלה 3 באותה מטלה הופיעה בבחינה כשאלה 8. עם זאת, היה הבדל בין השאלה במטלה לשאלה בבחינה: בבחינה נכתב כי "חובה להסביר ולנמק כל שלב של הפתרון", ואילו במטלת הבית לא היתה דרישה כזו.
- הפתרון שהגיש הנאשם בבחינה תאם לדרישת המטלה, אך לא תאם לדרישת הבחינה (שכללה כאמור דרישה לנימוק והסבר).
11. עוד טענה התביעה כי במהלך הבחינה הנאשם לא נראה במצלמות כנדרש, וספציפית בזמן הכניסה למודל הוא לא נראה כלל במצלמת הפנים ובמצלמת הצד הוא נראה בצורה מוגבלת.
12. בהתייחס להסבר שהציג הסטודנט, כי אחותו נכנסה למודל, התביעה טענה שלא סביר שהאחות נכנסה בשגגה בדיוק למטלה רלוונטית. בנוסף, לא סביר שחודשיים וחצי אחרי הבחינה, אחותו נזכרה שבדיוק בבוקר הבחינה לחצה בטעות על המטלה הרלוונטית.

ב. ההגנה:

13. ראשית, הסטודנט טען כי לא היה לו יעוץ בעניין הקובלנה עד לחודשים המאוחרים של 2021, אז קיבל ייעוץ מאגודת הסטודנטים, ולפני כן היה "כמגשש באפלה בכל הקשור לדין משמעתי". בנוסף, יכולתו להשיג ראיות אינה יכולתה של התביעה.
14. לגופו של אישום, הסטודנט כפר בכך שנכנס למודל במהלך הבחינה ונעזר בחומר אסור. העובדה שידע לענות נכון על שאלה 8 בבחינה, לא מוכיחה שהיה ברשותו חומר עזר אסור. בהתייחס לרמת הנימוק טען כי ענה כמיטב יכולתו.
15. שתי המצלמות שלו כוונו וצולמו כראוי ולא רואים את פניו ברגעים שהוא רוכן לכתוב על הדף.
16. טרם הבחינה, המטלה נפתחה לאחרונה בתאריך 3.1.2021, זמן רב לפני הבחינה. עובדה זו מלמדת שלא היה ביכולתו לזכור מה מופיע במטלה, והמסקנה היא שפתיחת המטלה במהלך הבחינה היתה מקרית.
17. לאחר שקיבל מהתביעה את התלונה והצעה להסדר טיעון, חש צורך לספר למשפחתו שאינו יודע כיצד לפעול. בשלב זה אחותו (תלמידת תיכון) סיפרה לו שבעת שהיה במבחן כלשהו היא השתמשה במחשב הנייד שלו לצורך לימודיה, כפי שהיא עושה פעמים רבות (בעוד שהסטודנט ביצע את הבחינה במחשב הנייד בחדרו). בחוסר תשומת לב בעת שהעבירה את המחשב הנייד ממקום למקום היא פתחה בשוגג את קובץ המטלה.
18. למרבה הצער, דוח המודל אינו מראה מאיזה מחשב בוצעה הכניסה למטלה (כי אז היתה מוכחת חפותו).
19. במהלך הדיון הסטודנט העיד כי המודל היה פתוח על המחשב הנייד. בזמן הבחינה הוא בחר להשתמש במחשב הנייד כדי לכוון בצורה מיטבית את המצלמות.
- האחות העידה: "ממש לא נכנסתי למודל. המחשב היה פתוח כנראה על המודל. לקחתי את המחשב אלי ולא שמתי לב על מה זה מופיע. בסך הכל לקחתי את המחשב אלי ולא התעסקתי עם הדברים שני לא ידעתי שיש קשר בין המבחן שלו לבין זה שהשתמשתי לו במחשב כשהוא במבחן. כנראה כשלקחתי אותו היו איזה שהם לחיצות אבל לא שמתי לב ופשוט המשכתי בשלי, לא בדקתי בזה, לא התעניינתי בזה".
20. לטענת הסטודנט לאחר הגשת הקובלנה נגדו, בשלב מסוים הוא גילה שהקובץ של המטלה הורד למחשב הנייד שלו (להלן: "הקובץ"). עניין זה מוכיח לטענתו את חפותו, שכן, אם הקובץ הורד למחשב הנייד במועד

הבחינה – מי שהוריד אותו היא בהכרח אחותו, שכן הוא פתר את הבחינה מהמחשב הנייח (כפי שניתן לראות בהקלטת הזום של הבחינה). אלא שלמרבה הצער, מאחר והיה צריך לפנות מקום אחסון במחשב לקבצים חדשים, הוא מחק בשגגה גם את הקובץ האמור (הדבר נעשה זמן מה לאחר שהבחין בו והספיק לשכוח ממנו). כאשר הבין שעניין זה יכול לעזור לו להוכיח את טענותיו מול התביעה, הוא פנה למיטב המומחים בניסיון לשחזר את הקובץ, ואף שילם כסף, אך כמעט כולם אמרו לו ששחזור כזה אינו אפשרי, למעט מומחה אחד שטען שיש סיכוי קלוש והעלות היא 3,000 שח. בנסיבות אלה הוא החליט לא לשלם ונותר ללא האפשרות להוכיח את חפותו.

21. בהקשר זה מציין הסטודנט כי אילו ההליך המשמעתי בעניינו לא היה נמשך זמן כה רב, ייתכן והקובץ לא היה נמחק, כי הוא לא היה צריך לפנות מקום אחסון. בנוסף, אם היה מקבל יעוץ בזמן, ייתכן והיה מבין במועד כמה קריטי לשמור את הראיה הזו.

22. בהתייחס לטענת הסטודנט בקשר לקובץ – התביעה טענה כי מדובר בטענה חדשה, שהסטודנט העלה לראשונה בדיון, וזאת בניגוד לטענות אחרות אותן טען בפניה במהלך הדין ודברים ביניהם טרם הדין (כמו הטענה שאחותו היא זו שנכנסה למטלה). הסטודנט ציין במפורש בדיון שידע מה משמעות הראיה, הוא ראה את שם הקובץ, את הזמן המדויק ואת התאריך שבו הורד, וידע שזה הקובץ המדובר שלכאורה נפתח כתוצאה מהפעולות שעשתה אחותו. אולם, במקום לתעד זאת ולהעביר את הראיה המזכה לכאורה לתביעה, כפי שעשה לגבי טענות אחרות שטען, הוא שמר זאת לעצמו ולאחר מכן הקובץ נמחק בטעות. אם היה מעביר לתביעה את התיעוד, הנושא היה נבדק, כפי שטענותיו הקודמות נבדקו, וייתכן שאף היה מביא לגניזת התלונה. לבסוף, התביעה מציינת כי הקבלה שהציג הסטודנט על כך שניסה לשחזר את הקובץ היא מתאריך שבוע לפני הדין. מדוע רק שבוע לפני הדין נזכר לנסות לשחזר את הראיה המזכה לכאורה.

דין והכרעה:

23. בין הצדדים אין מחלוקת על כך שבזמן הבחינה בוצעה כניסה אקטיבית למודל, לחומר שהיה רלוונטי לפתרון הבחינה.

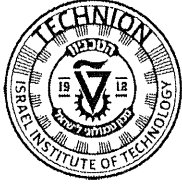
24. התביעה טענה כי המסקנה המתבקשת מהראיות, והיחידה האפשרית למעשה, היא שהסטודנט הוא שנכנס למודל. זאת, בין היתר בשל הדמיון בין הפתרון שהגיש לפתרון המטלה, שלא תאם לדרישת הנימוק בבחינה.

25. הסטודנט טען כי אחותו היא שנכנסה למטלה באופן מקרי, מהמחשב הנייד שלו.

26. לא מצאנו כי ההסבר החלופי שסיפק הסטודנט הגיוני וסביר מבחינה הסתברותית, ברמה המעוררת ספק סביר. זאת מכמה טעמים.

27. ראשית, לסטודנט היה מניע להיכנס למטלה. הפתרון שהגיש אכן היה דומה עד מאד לפתרון המטלה, וחסר את דרישת הנימוק שנדרשה בבחינה. הסטודנט טען כי ענה כמיטב יכולתו, אך לא נראה אפילו ניסיון לענות על דרישת הנימוק וההסבר, כפי שהתבקש בבחינה.

28. שנית, חודשיים וחצי לאחר הבחינה אחותו נזכרה כי בדיוק באותו בוקר השתמשה במחשב הנייד שלו. עדותה לא היתה חד משמעית. היא לא זכרה במפורש כי המודל היה פתוח עת שלקה את המחשב, אלא זכרה שכנראה היה פתוח. היא גם לא ידעה ולא יכלה לדעת על איזה כפתור לחצה, ואיזה קובץ נפתח, אלא העידה שכנראה לחצה: "המחשב היה פתוח כנראה על המודל. לקחתי את המחשב אלי ולא שמתי לב על מה זה

מופיע. בסך הכל לקחתי את המחשב אלי ולא התעסקתי עם הדברים של . לא ידעתי שיש קשר בין המבחן שלו לבין זה שהשתמשתי לו במחשב כשהוא במבחן. **כנראה** כשלקחתי אותו היו **איזה שהם לחיצות** אבל **לא שמתי לב** ופשוט המשכתי בשלי, לא בדקתי בזה, לא התעניינתי בזה" (ההדגשות אינן במקור). מעדותה עולה שיש סבירות מאד נמוכה, עד בלתי אפשרית, שבמקרה לחצה בדיוק על המטלה הרלוונטית. שכן כזכור, לא מדובר במטלה שהסטודנט פתח בדיוק באותו בוקר כהכנה למבחן, אלא במטלה שנפתחה לאחרונה חודש וחצי לפני כן.

בחינת הקבצים האחרונים שנפתחו טרם הבחינה באותו היום, הראתה שאלה היו בחינות עבר. סביר הרבה יותר להניח, כפי שטענה התביעה, שאם אתר הקורס במודל היו פתוח, המסך היה אמור להראות את אזור הקבצים הללו, ולחיצה מקרית היתה פותחת אחד מהם, ולא את מטלת בית מספר 3 דווקא.

למעשה, מה שמגביר לכאורה את הסבירות שהאחות אכן לחצה בטעות על המטלה, היא עדותו של הסטודנט שטען כי מתישהו נתקל בקובץ הרלוונטי במחשבו, וראה שהוא הורד למחשב בדיוק בתאריך הבחינה בשעה 10:10. הסטודנט טען כי גילה זאת לאחר שהוגשה נגדו התלונה, והבין את משמעות הדבר – שאחותו אכן הורידה לכאורה את הקובץ (שהרי הוא זכאי לטענתו). בנקודת זמן זו, תמוה שלא פנה לתביעה, כפי שעשה קודם כאשר חשב שהתוסף ביצע רענון, וכאשר אחותו אמרה לו שזו היא. מדוע בפעמיים הקודמות שהיו בפיו טענות טובות לכאורה הוא פנה לתביעה ואילו בפעם הזו לא. ומדוע לא ניסה לשחזר את הקובץ מיד כאשר קיבל יעוץ והבין עד כמה הראיה הזו חשובה, אלא טיפל בכך רק שבוע לפני הדיון.

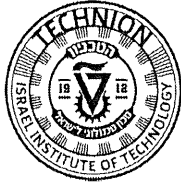
29. סיכומו של דבר, איננו מקבלים את הסבריו של הסטודנט ולא מצאנו שהם מעוררים ספק סביר. אנו סבורים שהראיות שהציגה התביעה מבססות כנדרש את הרשעתו של הסטודנט.

30. אשר על כן, **החלטנו פה אחד להרשיע את הסטודנט בעבירות משמעת לפי סעיפים 4.1.1, ו- 4.1.2 לתקנון.**

פרופ' דוד דורבן
פרופ' יובל ישי
פרופ' סטודנטים

פרופ' יובל ישי
יובל ישי

פרופ' דוד דורבן
דוד דורבן

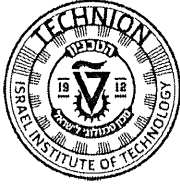
19 July 2022
20 Tamuz 5782

גזר הדין בעניינו של _____ – ת.ז.

1. בתאריך 27.6.2021 הוגשה קובלנה נגד הסטודנט ת.ז. (להלן: "הסטודנט"), בה יוחסו לו המעשים הבאים:
 2. הסטודנט ניגש לבחינה מקוונת בתאריך 22.2.2021, סמסטר חורף תשפ"א, מועד א' בקורס משוואות דיפרנציאליות חלקיות מ' 104228. נהלי הבחינה אסרו על שימוש בחומר עזר פרט לדף נוסחאות. במהלך הבחינה הנאשם נכנס לתכני הקורס באתר הקורס במודל.
 3. התביעה האשימה את הסטודנט, עפ"י תקנון המשמעת, בסעיפי האישום כלהלן:
 - א. 4.1.1 "עשה, בהונאה או בדרך בלתי כשרה אחרת, מעשה על מנת לשפר ציון בבחינה, בוחן, עבודה, פרויקט, השתלמות מעשית או כל מטלה לימודית אחרת, או על מנת להשיג יתרון אקדמי, עבורו או עבור סטודנט אחר".
 - ב. 4.1.2 "החזיק ברשותו, חומר לימודי או ציוד אסור בעת בחינה או בוחן, בין אם השתמש בו במהלך הבחינה או הבוחן ובין אם לא".
 4. בתאריך 7.4.2022 התקיים הדיון המשמעתי בנוכחות הצדדים. הסטודנט לווה ע"י נציג אס"ט, מר איתי זיידל. בתום הדיון ביקשנו מהצדדים להגיש סיכומים בכתב.
 5. בתאריך 12.6.2022 התכנס בית הדין (בזום) בנוכחות הצדדים, להקראת פסק הדין. החלטנו פה אחד להרשיע את הסטודנט בעבירות משמעת לפי סעיפים 4.1.1, ו- 4.1.2 לתקנון. לאחר מכן נשמעו הטיעונים לעונש.

טיעוני הצדדים לעונש:

6. התובעת ביקשה את העונשים הבאים: ציון 0 בקורס (לפי סעיף 12.4), הרחקה בפועל לסמסטר (לפי סעיף 12.7) והרחקה על תנאי לסמסטר (לפי סעיף 12.7).
7. התובעת טענה כי במהלך הבחירות המקוונות, הטכניון כמוסד אקדמי נתן אמון בסטודנטים ולא פגע בפרטיותם לצורך שמירה על טוהר הבחירות, כפי שמופיע בנהלי הבחירות המקוונות - "הטכניון עושה כל שביכולתו כדי להימנע מפגיעה בפרטיות הנבחנים ומקדיש תשומת לב להתערבות מידתית ומצומצמת ככל הניתן במרחב הפרטי. כנגזרת מכך, הטכניון אינו עושה שימוש בתוכנות הפולשות לציוד הקצה הפרטי, בחסימת הדפדפנים, בניטור מובנה של הפעולות במחשב האישי, או בכל חדירה אקטיבית למרחב הדיגיטאלי הפרטי". לכן, לטענתה, מתבקשת חומרת ענישה כגודל הפגיעה באמון.
8. התובעת ציינה כי העונש המבוקש הושת בעשרות מקרים דומים אחרים (של עבירות מודל) וכי מקרה זה אינו חריג, ויש לגזור עונש בהתאם לרף הענישה הנהוג. לעמדת התובעת, היותו של הסטודנט עתודאי, אינו צריך להוות שיקול בגזירת העונש. לשיטתה, סטודנט עתודאי אינו שונה מסטודנט שאינו עתודאי ויש לנהוג בשוויון ובאחידות כלפי כלל הסטודנטים.

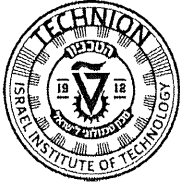
9. הסטודנט טען כי אף על פי שהורשע, הראיות בעניינו היו נסיבתיות בלבד, ועל כן יש מקום להתחשב בו בגזירת העונש. הוא עתודאי ולטענתו במהלך סמסטר קיץ תשפ"ב הוא עתיד להשלים 80% מהנק"ז הנדרש בתואר. לעמדתו בית הדין יכול להישען על סעיף 10.9 לתקנון כדי להקל בעונשו, משום שאם יורחק בשלב זה של התואר, צה"ל יגייס אותו והוא לא יוכל לסיים את התואר במשך כל השירות הצבאי. בנוסף, הימשכות ההליך גרמה לו לעינוי דין ולירידה בתפקוד שניכרת לטענתו בצינויו. הסטודנט סיפר כי הוא אדם חיובי, עתודאי מבחירה, התנדב במשך שנים עם תלמידים כדי לעזור להם, מהווה גאווה גדולה לבית הספר שהיה בו, וייצג את בית הספר בתחרויות מדע בחו"ל ובקונצרטים בינ"ל שהשתתף בהם.

10. לאחר הדיון שלח לבית הדין תכתובת עם "מוקד עתודה בהודעות אס אם אס על נושא חזרה לשירות טרם סיום חובות התואר". הסטודנט שאל: האם אחרי 80% הצבא מחזיר אותנו לשירות? האם הדחייה שנהוגה היא דחייה של סמסטר אחד? ברור לי שכל מקרה לגופו אך אני שואל באופן כללי". התשובה שניתנה היא: "ניתן לבקש דחייה של סמסטר או שתיים תלוי בכמות החומר המבוקש, בדרך כלל לא יאושר דחש של שנתיים ולא יאושר דחש אם יש לך יותר מ-80 אחוז מהתואר".

בנוסף, העביר סעיפים רלוונטיים מחוזה העתודה, בהם מצוין כי רשויות הצבא רשאיות להורות על הפסקת לימודים של עתודאי והחזרתו לשירות סדיר, בין היתר עקב אי התקדמות בלימודים, או עקב התנהגותו.

גזר הדין

11. השיקולים המנחים לקביעת גזר הדין קבועים בסעיף 11.11 לתקנון.
12. אנו מקבלים את עמדת התובעת כי הסטודנט ניצל לרעה את האמון שניתן בו ע"י הטכניון. בנוסף, הסטודנט לא לקח אחריות על מעשיו ולא הביע כל חרטה.
13. מובן כי עונשים הקבועים בתקנון המשמעת, בוודאי הרחקה בפועל, פוגעים בלימודים. יחד עם זאת, השמירה על הטוהר האקדמי, והצורך להגן על ציבור הסטודנטים ששומר על הכללים, מחייב בנסיבות המתאימות גם עונש של הרחקה מלימודים.
14. שקלנו את נסיבותיו האישיות של הסטודנט, אולם לא מצאנו כי הן מצדיקות חריגה מרף הענישה הנהוג, אשר הושת בעשרות מקרים דומים אחרים. היותו של סטודנט עתודאי, אינו מקנה לו רק זכויות בדמות הקלה בעונשים, אלא גם חובות. הוא מייצג במידת מה גם את הצבא, והוא מוזהר בקבלתו למסלול זה, כי להתנהגות לא ראויה מצידו עלולות להיות השלכות על השתייכותו למסלול. ככלל, איננו סבורים כי יש להקל בעונשם של עתודאים רק בשל היות עתודאים. יש לבחון כל מקרה לגופו.
- הסטודנט עצמו מצוין בתכתובת שהעביר כי כל מקרה נבחן לגופו, וגם מי שהשיב לו מצוין כי התשובה היא על דרך הכלל. גם פקודת מטכ"ל – 32.0219 "העתודה האקדמית" מונה בסעיף 12 תחת הכותרת "הפסקה של דחיית השירות", מקרים בהם עתודאי יוחזר לשירות חובה, וביניהם (סעיף קטן ד): "לפני תום לימודיו, בגין אי התקדמותו בלימודיו או בגין התנהגותו של העתודאי, לפי שיקולו והחלטתו של מנה"ס-רע"ן אקדמאים, ולאחר קבלת המלצתם של מפקד יחידת השתלמויות ומנה"ס-ענף אקדמאים-רמ"ד עתודה" (ההדגשות אינן במקור).
- משמע, לא מדובר בתוצאה מוחלטת, אלא בעניין של שיקול דעת.
15. בדיקת בית הדין העלתה, כי אם הסטודנט יעבור את כל הקורסים בסמסטר אביב תשפ"ב הוא יגיע לסך של 122 נק"ז מתוך 157.5 נק"ז נדרשים. קרי, 77% (עדיין לא יגיע ל-80%).

בית הדין המשמעתי לסטודנטים, הטכניון

16. אשר על כן, החלטנו פה אחד להשית על הסטודנט את העונשים הבאים:

- א. ציון 0 בקורס משוואות דיפרנציאליות חלקיות מ' 104228, סמסטר חורף תשפ"א (לפי סעיף 12.4 לתקנון).
- ב. הרחקה בפועל מלימודים בטכניון לסמסטר חורף תשפ"ג (לפי סעיף 12.7 לתקנון).
- ג. הרחקה על תנאי מלימודים לסמסטר, בתוקף עד לסיום הלימודים בטכניון, תופעל במקרה של הרשעה נוספת בעבירה לפי סעיף 4.1.1 או 4.1.2 לתקנון (לפי סעיף 12.7 ו-12.16 לתקנון).

אוסט סטודנטים
ד.נ.

פרופ' יובל ישי

י"ח י"ט

פרופ' דוד דורבן

דוד